

Na temelju članka 4. stavka 1. Zakona o sprječavanju sukoba interesa („Narodne novine“, broj 143/21) i članka 30. Statuta Općine Gračišće („Službene novine Grada Pazina“ broj 11/22), Općinsko vijeće Općine Gračišće na sjednici održanoj dana _____ godine donosi

KODEKS PONAŠANJA ČLANOVA OPĆINSKOG VIJEĆA OPĆINE GRAČIŠĆE

1. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Kodeksom ponašanja članova Općinskog vijeća Općine Gračišće (u daljnjem tekstu: Kodeks ponašanja) uređuje sprječavanje sukoba interesa između privatnog i javnog interesa u obnašanju dužnosti članova Općinskog vijeća (u daljnjem tekstu: vijećnici), način praćenja primjene Kodeksa ponašanja, tijela koja odlučuju o povredama Kodeksa ponašanja, te druga pitanja od značaja za sprječavanje sukoba interesa.

Članak 2.

Svrha Kodeksa ponašanja je jačanje integriteta, objektivnosti, nepristranosti i transparentnosti u obnašanju dužnosti vijećnika, promicanje etičnog ponašanja i vrijednosti koje se zasnivaju na temeljnim društvenim vrijednostima i široko prihvaćenim dobrim običajima te jačanje povjerenja građana u nositelje vlasti na lokalnoj razini.

Cilj Kodeksa ponašanja je uspostava primjerene razine odgovornog ponašanja, korektnog odnosa i kulture dijaloga u obnašanju javne dužnosti s naglaskom na savjesnost, časnost, poštenje, nepristranost, objektivnost i odgovornost u obavljanju dužnosti vijećnika.

Članak 3.

U ovom Kodeksu ponašanja pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- *član obitelji* vijećnika je bračni ili izvanbračni drug, životni partner i neformalni životni partner, njegovi srodnici po krvi u uspravnoj lozi, braća i sestre vijećnika te posvojitelji odnosno posvojenik vijećnika,
- *poslovni odnos* odnosi se na ugovore o javnoj nabavi, kupoprodaji, zakup, najam, državne potpore i druge oblike izravnog stjecanja sredstava od tijela javne vlasti, na koncesije, koncesijska odobrenja i ugovore javno – privatnog partnerstva, osim državnih potpora u slučaju elementarnih nepogoda,
- *poslovni subjekti* su trgovačka društva, ustanove i druge pravne osobe te drugi subjekti poslovnih odnosa kao što su obrtnici, udruge građana, zadruge, obiteljska poljoprivredna gospodarstva i nositelji samostalnih djelatnosti te nositelji i članovi drugih poslovnih subjekata osnovanih na temelju zakona,
- *povezane osobe* su osobe navedene u alineji 1. ovoga stavka te ostale osobe koje se prema drugim osnovama i okolnostima opravdano mogu smatrati interesno povezanim s obveznikom,
- *pravni interes* obuhvaća imovinsku i neimovinsku korist vijećnika i povezanih osoba,
- *integritet* podrazumijeva da se mišljenja, stavovi i ponašanje osobe temelje na njezinoj vrijednosti, istini, ispravnosti i poštenju,
- *objektivnost* podrazumijeva da je nečije mišljenje i ponašanje zasnovano na istinitim činjenicama, stvarno i potpuno neovisno o subjektu, njegovim opažanjima i vrijednostima,

- *nepristranost* podrazumijeva da osoba svoja mišljenja i ponašanja temelji na objektivnim odlukama na koje ne utječu predrasude ili interesi.

Izrazi koji se koriste u ovom Kodeksu ponašanja, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

2. SUKOB INTERESA

Članak 4.

U obnašanju vijećničke dužnosti, vijećnici ne smiju svoj privatni interes stavljati ispred javnog interesa.

Sukob interesa postoji kada su privatni interesi vijećnika u suprotnosti s javnim interesom, a posebice:

- kada privatni interes vijećnika može utjecati na njegovu nepristranost u obavljanju vijećničke dužnosti (potencijalni sukob interesa),
- kada je privatni interes vijećnika utjecao ili se osnovao može smatrati da je utjecao na njegovu nepristranost u obavljanju vijećničke dužnosti (stvarni sukob interesa).

U slučaju dvojbe o postojanju sukoba interesa, vijećnik je dužan učiniti sve što je potrebno da odijeli privatni interes od javnog interesa i zaštiti javni interes.

3. TEMELJNA NAČELA DJELOVANJA

Članak 5.

U obavljanju javnih dužnosti, vijećnici se moraju pridržavati sljedećih temeljnih načela:

1. zakonitosti i zaštite javnog interesa,
2. odanosti lokalnoj zajednici te dužnosti očuvanja i razvijanja povjerenja građana u nositelje političkih dužnosti i institucije gradske vlasti u kojima djeluju,
3. poštovanja integriteta i dostojanstva osobe, zabrane diskriminacije i povlašćivanja te zabrane uznemiravanja,
4. čestitosti i poštenja te izuzetosti iz situacije u kojoj postoji mogućnost sukoba interesa,
5. zabrane zlouporabe ovlasti, zabrane korištenja dužnosti za osobni probitak ili probitak povezane osobe, zabrane korištenja autoriteta dužnosti u obavljanju privatnih poslova, zabrane traženja ili primanja darova radi povoljnog rješavanja pojedine stvari te zabrane davanja obećanja izvan propisanih ovlasti,
6. konstruktivnog pridonosa rješavanju javnih pitanja,
7. javnosti rada i dostupnosti građanima,
8. poštovanja posebne javne uloge koju mediji imaju u demokratskom društvu te aktivne i ne diskriminirajuće suradnje s medijima koji prate rad tijela gradske vlasti,
9. zabrane svjesnog iznošenja neistina,
10. iznošenja službenih stavova u skladu s ovlastima,
11. pridržavanja pravila rada tijela u koje su izabrani, odnosno imenovani,
12. aktivnog sudjelovanja u radu tijela u koje su izabrani, odnosno imenovani,
13. razvijanja vlastite upućenosti o odlukama u čijem donošenju sudjeluju, korištenjem relevantnih izvora informacija, trajnim usavršavanjem i na druge načine,
14. prihvaćanja dobrih običaja parlamentarizma te primjerenog komuniciranja, uključujući zabranu uvredljivog govora,

15. odnosa prema službenicima i namještenicima Jedinstvenog upravnog odjela Općine Gračišće (u daljnjem tekstu: Jedinstveni upravni odjel) koji se temelji na propisanim pravima, obvezama i odgovornostima obiju strana, isključujući pritom svaki oblik političkog pritiska na upravu koji se u demokratskim društvima smatra neprihvatljivim (primjerice, davanje naloga za protupropisnog postupanja, najava smjena slijedom promjene vlasti i slično),
16. redovitog puta komuniciranja sa službenicima i namještenicima, što uključuje pribavljanje službenih informacija ili obavljanje službenih poslova, putem njihovih pretpostavljenih, te
17. osobne odgovornosti za svoje postupke.

Vijećnici u obnašanju vijećničke dužnosti moraju postupati časno, pošteno, savjesno, odgovorno i nepristrano, čuvajući vlastitu vjerodostojnost i dostojanstvo povjerene im dužnosti te povjerenje građana.

Vijećnici su osobno odgovarati za svoje djelovanje u obnašanju vijećničke dužnosti na koju su izabrani prema građanima koji su ih izabrali.

Vijećnici ne smiju koristiti javnu dužnost za osobni probitak ili probitak osobe koja je s njima povezana.

Vijećnici su dužni kontinuirano paziti na poštivanje etičkih načela, svojim primjerom postaviti standarde u predstavničkom tijelu u kojem obnašaju dužnost, kao i spriječiti potencijalni, odnosno stvarni sukob interesa te se ne mogu ispričati za nepoznavanje obveza i odgovornosti koje proizlaze iz ovog Kodeksa ponašanja.

Članak 6.

Vijećnik će pisanim putem u roku od 15 dana od stupanja na dužnost ili stjecanja udjela obavijestiti predsjednika predstavničkog tijela ako ima 5% ili više udjela u vlasništvu poslovnog subjekta.

Vijećnik je dužan pisanim putem u roku od 15 dana obavijestiti predstavničko tijelo o stupanju u poslovni odnos poslovnih subjekata u njegovom vlasništvu i vlasništvu članova njegove obitelji s jedinicom lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojoj obnaša dužnost člana predstavničkog tijela te s trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama kojima je ta jedinica osnivač ili član. Članom obitelji, u smislu Zakona o sprječavanju sukoba interesa su: bračni ili izvanbračni drug vijećnika, životni partner i neformalni životni partner, njegovi srodnici po krvi u uspravnoj lozi, braća i sestre vijećnika te posvojitelji, odnosno posvojenik vijećnika.

Od vijećnika se očekuje poštivanje pravnih propisa i procedura koji se tiču njihovih obveza kao člana predstavničkih tijela.

Od vijećnika se očekuje da odgovorno i savjesno ispunjavaju obveze koje proizlaze iz političke dužnosti koju obavljaju.

Članak 7.

Građani imaju pravo biti upoznati s ponašanjem vijećnika koje je u vezi s obnašanjem javne dužnosti.

4. SPRJEČAVANJE SUKOBA INTERESA

Članak 8.

Vijećnicima je zabranjeno:

- primiti ili zahtijevati korist ili obećanje koristi radi obavljanja vijećničke dužnosti – ostvariti ili dobiti pravo ako se krši načelo jednakosti pred zakonom,
- zloupotrijebiti posebna prava vijećnika koja proizlaze ili su potrebna za obavljanje vijećničke dužnosti,
- primiti dodatnu naknadu za poslove obnašanja vijećničke dužnosti – tražiti, prihvatiti ili primiti vrijednost ili uslugu radi glasovanja o bilo kojoj stvari ili utjecati na odluku nekog tijela ili osobe radi osobnog probitka ili probitka povezane osobe,
- obećavati zaposlenje ili neko drugo pravo u zamjenu za dar ili obećanje dara,
- utjecati na dobivanje poslova ili ugovora o javnoj nabavi,
- koristiti povlaštene informacije o djelovanju Jedinственог upravnog odjela radi osobnog probitka ili probitka povezane osobe,
- na drugi način koristiti položaj vijećnika utjecajem na odluku Jedinственог upravnog odjela ili osoba koje su u njima zaposlene, kako bi postigli osobni probitak ili probitak povezane osobe, neku povlasticu ili pravo, sklopili pravni posao ili na drugi način interesno pogodovati sebi ili drugoj povezanoj osobi.

5. ZABRANJENA DJELOVANJA VIJEĆNIKA

Članak 9.

Vijećnicima je zabranjeno tražiti, prihvatiti ili primiti vrijednost ili uslugu radi predlaganja donošenja odluke na sjednici Općinskog vijeća Općine Gračišće (u daljnjem tekstu: Općinsko vijeće) ili za glasovanje o odluci na sjednici Općinskog vijeća ili sjednici radnog tijela Općinskog vijeća.

Članak 10.

Vijećnicima je zabranjeno utjecati na donošenje odluke radnog tijela Općinskog vijeća ili odluke Općinskog vijeća radi osobnog probitka ili probitka povezane osobe.

6. DEKLARIRANJE SUKOBA INTERESA I NESUDJELOVANJE U ODLUČIVANJU

Članak 11.

Ako se pojave okolnosti koje se mogu definirati kao potencijalni sukob interesa, vijećnik je dužan deklarirati ga na odgovarajući način i razriješiti tako da zaštiti javni interes.

Ako nije drukčije propisano zakonom, vijećnik će se izuzeti od donošenja odluka, odnosno sudjelovanja u donošenju odluka i sklapanja ugovora koji utječu na njegov vlastiti poslovni interes ili poslovni interes:

- s njim povezanih osoba,
- poslodavaca kod kojih je bio u radnom odnosu u posljednje dvije godine prije stupanja na dužnost.

Vijećnici su dužni pravovremeno prepoznati okolnosti koje bi ih mogle dovesti u situaciju sukoba interesa, deklarirati ih prema javnosti i drugim dionicama u određenom postupku te se izuzeti od postupanja (odlučivanja, glasanja i sl.)

Vijećnik može deklarirati svoj interes usmenom ili pisanom izjavom.

7. TIJELA ZA PRAĆENJE PRIMJENE KODEKSA

Članak 12.

Primjenu Kodeksa ponašanja prate Etički odbor i Vijeće časti.

Etički odbor čine predsjednik i dva člana, a Vijeće časti predsjednik i četiri člana.

Predsjednika i članove Etičkog odbora i Vijeće časti imenuje i razrješuje Općinsko vijeće.

Mandat predsjednika i članova Etičkog odbora i Vijeća časti traje do isteka mandata članova Općinskog vijeća.

Članak 13.

Predsjednik Etičkoga odbora imenuje se iz reda osoba nedvojbenoga javnog ugleda u lokalnoj zajednici. Predsjednik Etičkoga odbora ne može biti nositelj političke dužnosti, niti član političke stranke, odnosno kandidat nezavisne liste zastupljene u Općinskom vijeću.

Članovi Etičkoga odbora imenuju se iz reda vijećnika Općinskog vijeća, jedan član iz vlasti i jedan iz oporbe.

Članak 14.

Predsjednik i članovi Vijeća časti imenuje se iz reda osoba nedvojbenoga javnog ugleda u lokalnoj zajednici.

Predsjednik Vijeća časti i članovi ne mogu biti nositelj političke dužnosti, niti član političke stranke, odnosno kandidat nezavisne liste zastupljene u Općinskom vijeću.

Članak 15.

Etički odbor pokreće postupak na vlastitu inicijativu, po prijavi člana Općinskog vijeća, člana radnog tijela Općinskog vijeća, načelnika, službenika upravnog tijela Općine ili po prijavi građana.

Pisana prijava sadrži ime i prezime prijavitelja, ime i prezime nositelja političke dužnosti koji se prijavljuje za povredu odredaba Kodeksa ponašanja uz navođenje odredbe Kodeksa ponašanja koja je povrijeđena. Etički odbor ne postupa po anonimnim prijavama.

Etički odbor može od podnositelja prijave zatražiti dopunu prijave odnosno dodatna pojašnjenja i očitovanja.

Članak 16.

Etički odbor obavještava nositelja političke dužnosti protiv kojeg je podnesena prijava i poziva ga da u roku od 15 dana od dana primitka obavijesti Etičkog odbora dostavi pisano očitovanje o iznesenim činjenicama i okolnostima u prijavi.

Ako nositelj političke dužnosti ne dostavi pisano očitovanje Etički odbor nastavlja s vođenjem postupka po prijavi.

Etički odbor donosi odluke na sjednici većinom glasova.

Članak 17.

Etički odbor u roku od 60 dana od zaprimanja prijave predlaže Općinskom vijeću donošenje odluke po zaprimljenoj prijavi.

Ako je prijava podnesena protiv člana Etičkog odbora, taj član ne sudjeluje u postupku po prijavi i u odlučivanju.

Članak 18.

Za povredu odredba Kodeksa ponašanja Općinsko vijeće može izreći opomenu, dati upozorenje ili preporuku nositelju političke dužnosti za otklanjanje uzroka postojanja sukoba interesa odnosno za usklađivanje načina djelovanja nositelja političke dužnosti s odredbama Kodeksa ponašanja.

Protiv odluke Općinskog vijeća, vijećnik može u roku od 8 dana od dana primitka odluke podnijeti prigovor Vijeću časti.

Članak 19.

Vijeće časti donosi odluku na sjednici većinom glasova svih članova u roku od 15 dana od dana podnesenog prigovora.

Vijeće časti može odbiti prigovor i potvrditi odluku Općinskog vijeća ili uvažiti prigovor i preinačiti ili poništiti odluku Općinskog vijeća.

Članak 20.

Na način rada Etičkog odbora i Vijeće časti primjenjuju se odredbe Poslovnika Općinskog vijeća Općine Gračišće koje se odnose na djelokrug, sastav i način rada radnih tijela Općinskog vijeća.

Članak 21.

Odluke Etičkog odbora i Vijeća časti objavljuju se u Službenom novinama Grada Pazina i Općina Cerovlje, Gračišće, Karojba, Lupoglav i Sv. Petar u Šumi i na mrežnoj stranici Općine Gračišće.

8. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 22.

Stupanjem na snagu ovog Kodeksa ponašanja stavlja se van snage Etički kodeks nositelja političkih dužnosti u Općini Gračišće („Službene novine Grada Pazina“, broj 22/22).

Članak 23.

Ovaj Kodeks ponašanja stupa na snagu osmog (8) dana od dana objave u Službenim novinama Grada Pazina i Općina Cerovlje, Gračišće, Karojba, Lupoglav i Sv. Petar u Šumi.

KLASA: 024-01/23-01/01

URBROJ: 2163-17-02-02-23-1

Gračišće, _____

OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE GRAČIŠĆE

Predsjednik Općinskog vijeća

Ivan Vojsković

OBRAZLOŽENJE

Pravni temelj za donošenje ove Odluke je članak 4. stavak 1. Zakona o sprječavanju sukoba interesa („Narodne novine“, broj 143/21).

Sukladno članku 4. Zakona o sprječavanju sukoba interesa propisano je da su predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dužna donijeti kodeks ponašanja koji se odnosi na članove predstavničkih tijela i sadrži odredbe o sprječavanju sukoba interesa, načinu praćenja primjene kodeksa, kao i o tijelu koje odlučuje u drugom stupnju o odlukama predstavničkog tijela o povredama kodeksa koji su u njegovoj nadležnosti.

S obzirom da je Općinsko vijeće bilo dužno donijeti Kodeks ponašanja u roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu Zakona o sprječavanju sukoba interesa, odnosno do 25. lipnja 2022. godine, na 7. sjednici Općinskog vijeća održanoj 18. svibnja 2022. godine donijet je Etički kodeks nositelja političkih dužnosti u Općini Gračišće.

Ministarstvo pravosuđa i uprave donijelo je Smjernice za izradu Kodeksa ponašanja članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne samouprave u rujnu 2022. godine, te je iz tog razloga bilo potrebno pristupiti otklanjanju nedostataka i nepravilnosti, a s ciljem osiguranja pravilne primjene članka 4. Zakona o sprječavanju sukoba interesa.

U navedenim Smjernicama napominje se da kodeks treba nositi naziv Kodeks ponašanja, a ne Etički kodeks ponašanja, dudući da razlika u nazivima nije samo terminološka već postoje određene sadržajne i suštinske razlike među takvim aktima. Kodeks ponašanja je izričaj koji propisuje odredbe članka 4. Zakona o sprječavanju sukoba interesa te je stoga potrebno korigirati njegov naziv. Također bilo je potrebno navesti da se kodeks ponašanja odnosi na članove predstavničkog tijela, a ne općenito na nositelje političkih dužnosti u određenoj jedinici. Posebno se ističe da su župani, gradonačelnici i općinski načelnici te njihovi zamjenici već obveznici primjene Zakona o sprječavanju sukoba interesa, sukladno njegovom članku 3. stavku 1., te ih nije bilo potrebno dodatno obvezivati odredbama o sprječavanju sukoba interesa u kodeksima ponašanja. Međutim ostale odredbe koje su sadržane u kodeksima ponašanja, a ne odnose se na sprječavanje sukoba interesa, primjerice odredbe o načelima djelovanja, primjenjive su i mogu se odnositi na župane, gradonačelnike i općineske načelnike, te njihove zamjenike.

U ovom smislu ističe se kako Ministarstvo pravosuđa i uprave podržava poduzimanje mjera s ciljem jačanja okvira integriteta na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini, konkretno i donošenje kodeksa ponašanja izvršnih tijela. Međutim, u kontekstu njihova formuliranja predlaže se imati na umu pravne osnove koje reguliraju odnos izvršnog i predstavničkog tijela, odnosno razmotriti može li se spomenute akte koji bi se odnosili na izvršno tijelo u jedinici donositi predstavničko tijelo, kao i mogu li tijela koja prate primjenu kodeksa na razini predstavničkog tijela istovremeno pratiti i usklađenost ponašanja izvršnih tijela s odredbama kodeksa.

Nadalje s obzirom na obvezu inkorporiranja odredbi o sprječavanju sukoba interesa, ističe se da je prije svega potrebno navesti odredbu članka 2. stavak 1. Zakona o sprječavanju sukoba

interesa na način da se istakne kako u obnašanju javne dužnosti član predstavnčkog tijela ne smije svoj privatni interes stavljati ispred javnog interesa. Takva odredba u kodeksima ponašanja obvezne je naravi sukladno članku 4. Zakona o spriječavanju sukoba interesa.

U kodeksima ponašanja u kojima to nije navedeno, preporuča se razmotriti inkorporacija i drugih odredbi kojima se regulira sukob interesa, primjerice, odredbe članka 7. Zakona o spriječavanju sukoba interesa o zabranjenim djelovima obveznika odnosno članova predstavničkih tijela, u opsegu u kojem su iste primjenjive na vijećnike kao članove kolektivnog tijela.

U odnosu na tijela koja vrše nadzor nad primjenom kodeksa u cilju postizanja što veće objektivnosti i nepristranosti u njegovom radu, poželjno je osigurati da o postupanju članova pojedinog predstavničkog tijela, u prvom i drugom stupnju, odlučuje tijelo koje nije isključivo sastavljeno od članova tog predstavničkog tijela, štoviše preporučljivo je da posebice drugostupanjsko tijelo bude u cijelosti ili barem u većini sastavljeno od vanjskih članova. U ovom kontekstu predlaže se da članovi navedenih tijela za nadzor primjene kodeksa u prvom i drugom stupnju koji nisu članovi predstavničkog tijela (vanjski članovi) budu imenovani na temelju provedenog izbora po javnom pozivu iz reda osoba nedvojbenog javnog morala u pojedinoj jedinici lokalne ili područne (regionalne) samouprave. Osim toga, članove je potrebno imenovati na osnovi njihovih sposobnosti, iskustva, profesionalnih kvaliteta i besprijekornog profesionalnog ponašanja.

Slijedom navedenog Ministarstvo pravosuđa i uprave ukazalo je da je potrebno voditi računa o svemu istaknutom kako bi postupak izrade kodeksa ponašanja bio proveden u skladu sa zakonom.

Predlaže se Općinskom vijeću da razmotri i usvoji dostavljeni prijedlog Kodeksa, budući da se donošenjem istog želi postići svrha, a to je jačanje integriteta, objektivnosti, nepristranosti i transparentnosti nositelja političkih dužnosti Općine Gračiše.